

Autor: MICHAL VIEWEGH
Název díla: BÁJEČNÁ LÉTA POD PSA

Autor:

Michal Viewegh

- *31. 3. 1962, Praha
- otec inženýr chemie, matka právnička
- absolvent gymnázia v Benešově
- do roku 1989 žil v Sázavě (kde se z velké části odehrává román *Báječná léta pod psa*)
- dva roky studoval Vysokou školu ekonomickou v Praze, odešel
- pracoval jako noční strážný, průvodčí, stavební figurant
- poté vystudoval Filosofickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, obor český jazyk-pedagogika
- pracoval jako učitel na zbraslavské základní škole (i zde podobnost s dalším románem *Výchova dívek v Čechách*)
- později redaktor v nakladatelství Československý spisovatel
- nyní se věnuje spisovatelské profesi a žije v Praze
- nejčtenější současný český romanopisec

- **zařazení autora do uměleckého směru**

současná česká próza

- **určení století, v němž autor tvořil**

tvorba ve 20. -21. století

- **určení dalších autorů stejného uměleckého směru**

K. Legátová (1919-2012)

- prozaička, autorka rozhlasových her
- spjata s Brnem, celý život učitelka
- *Želary*

Miloš Urban (* 1967)

- spisovatel, překladatel, redaktor
- rodiče diplomaté, vyrostl v Londýně
- vystudoval anglistiku a nordistiku na UK
- *Pole a palisáda*, *Hastrman* – cena Magnesia Litera, *Poslední tečka za rukopisy*

Jaroslav Rudiš (* 1972)

- prozaik, scenárista, dramatik
- vystudoval němčinu a dějepis na PdF v Liberci
- vystřídal mnoho profesí (manager kapely, prodavač, učitel, novinář)
- redaktor deníku *Právo*

- *Nebe nad Berlínem*, scénář k filmu a román *Grandhotel*, komiks *Alois Nebel*

Petra Hůlová (* 1979)

- prozaička z umělecké rodiny
- vystudovala obor mongolistika a kulturologie
- *Paměť mojí babičce* – cena Magnesia Litera, *Umělohmotný třípokoj*, *Stanice Tajga*

- **názvy (případně obsahy) dalších autorových děl**

začátkem 80. let mu vyšlo několik povídek ve víkendové příloze *Mladé fronty*; poté publikoval také v *Mladém světě*, časopisech *Playboy*, *Literárních novinách* aj.

Názory na vraždu – 1990, novela s detektivní zápletkou

Báječná léta pod psa – 1992, román, kde na obraze vlastního dětství a dospívání vyprávěč zachycuje atmosféru v Čechách v době normalizace až po pád komunismu

Nápady laskavého čtenáře – 1993, literární parodie českých i cizích spisovatelů

Výchova dívek v Čechách – 1994, román - tragická lovestory vyprávěče k dceři zbohatlíka

- román vychází ze skutečných událostí, které se odehrály v autorově životě počátkem devadesátých let, tedy v době, kdy naše země doznala značných politických a společenských změn. Příběh má mnohostranný záběr. Vypráví o životní tragédii dvacetileté dívky Beáty, zároveň však podává humorný až groteskní obraz poměrů v českém školství. Neméně významná je i sonda do osobního života a pocitů hlavního hrdiny a do myšlení podnikat.

Účastníci zájezdu – 1996, román, vykreslení situace autobusového zájezdu do zahraničí

Zapisovatelé otcovské lásky – 1998, román o rodině devianta

Povídky o manželství a sexu – 1999, soubor povídek

Nápady laskavého čtenáře – 2000, literární parodie

Nové nápady laskavého čtenáře – 2000, literární parodie

Švédské stoly aneb Jací jsme – 2000, novinové fejetony

Román pro ženy – 2001, román, který je tak trochu parodií na typické ženské romány

Báječná léta s Klausem – 2002, román, který navazuje na *Báječná léta pod psa*

Případ nevěrné Kláry – 2003, román

Na dvou židličkách – 2003, sbírka fejetonů, vydáváno v Lidových novinách

Růže pro Markétu aneb Večírky revolucionářů – 2004, divadelní hra pojednávající o Sametové revoluci

Vybíjená – 2004, román

Tři v háji – 2004, společné dílo Michala Viewegha, Ivy Hercíkové a Haliny Pawlowské

Lekce tvůrčího psaní – 2005, novela

Báječný rok – 2006, autobiografický deník z roku 2005, tedy z doby, kdy nekomunikoval s novináři

Andělé všedního dne – 2006, *Krátké pohádky pro unavené rodiče* – 2007, *Román pro muže* –

2008, *Bio manželka* – 2010, *Další báječný rok* – 2011, deník, *Mafie v Praze* – 2011, *Mráz přichází z hradu* - 2012

Charakteristika uměleckého textu jako celku:

- **literární druh**

epika

- **literární žánr**

román, autobiografické prvky

- **literární forma**

próza

- **typ vyprávěče**

er-forma

- **dominantní slohový postup**

vyprávěcí

- **vysvětlení názvu díla**

Báječná léta - léta mládí, dospívání apod., pod psa - 70.-80. léta, doba komunismu, cenzura, sledování lidí

- **posouzení aktuálnosti díla**

Dílo je svým způsobem stále aktuální, protože doba, ve které se děj odehrává, je blízká mnoha lidem, protože ji osobně prožili a často na ni vzpomínají.

- **určení místa a času textu**

Místo: Praha, Sázava

Čas: doba okolo roku 1968 (přelom srpen 1968) - 1989

- **stručné nastínění děje**

Vyprávění je o životě Kvida a jeho rodiny v komunistickém prostředí Československa. Autor se vžil do role malého chlapce, který musí snášet spolu se svou rodinou znevýhodňování a útlaky jen kvůli tomu, že jeho otec odmítl vstoupit do komunistické strany. A jeho otec, ač má titul Ing., je z pozice referenta přeřazen na obyčejného vrátného, i když tím nejhlavnějším důvodem byla jediná návštěva spisovatele Kohouta.

Malý Kvido vypráví o životě své rodiny, o tom, že při přestěhování na Sázavu s rodiči místo ve vile musel bydlet na její skleněné verandě a odnesl to zápalem plic (opět zde hrálo roli odmítání otce vstoupit do strany), o narození bratra Paca, o herecké kariéře jeho matky, o chamtivosti babičky Líby, která se k nim na čas přestěhovala, i o šílenství otce, který si v zoufalství z tehdejší totalitní doby a poměrů sám začal vyrábět rakev. Stále svůj výtvar zveleboval a vylepšoval, až byla rakev plná vyřezávek a různých ozdob.

Román končí krátce po revoluci v roce 1989. Život rodiny se začíná vracet do normálu. Všichni si začínají užívat demokracie a znovunabyté svobody. Kvidův otec získal práci na ministerstvu a sám Kvido vydal roku 1991 svou první knihu – Báječná léta pod psa.

- **určení smyslu díla**

Román ukazuje, jak v době komunismu vzdělání nic neznamenalo – vysokoškolák se stal vrátným. Přesto je na dobu nahlíženo s humorem – člověk by neměl být skeptický.

- **pravděpodobný adresát**

Lidé, kteří zažili dobu komunismu, nebo ti, kteří ji chtějí poznat.

- **zařazení knihy do kontextu celého autorova díla**

Knihu Viewegh napsal v porevolučním období, tedy v době, kdy by mu už nehrozil žádný postih za hanění komunistického režimu a ukazování na problémy z popisované doby.

- **tematicky podobné dílo**

Petr Šabach – Občanský průkaz: zobrazení doby komunismu humornou formou, hlavním hrdinou je dospívající kluk

- **porovnání s filmovou verzí nebo dramatisací**

Kniha se mi velice líbila, četla jsem ji asi 4 x. V žádné části knihy se mi nestalo, že by mě přestávala bavit, občas se stávalo, že jsem dokázala přečíst najednou i půl knihy. Kniha byla i filmově zpracovaná, a pokud by měl někdo zájem spíše o film, tak bych mu doporučila, aby si udělal čas a přečetl si knížku, protože film je oproti knížce docela „odfláknutý“ a dost věcí tam chybí.

- **Úryvek k rozboru**

„Vstaňte děti!“ zvolala soudružka učitelka Jelínková, když se její kolegyně z druhého stupně objevila ve dveřích třídy.

„Sedněte si, děti“, usmála se soudružka učitelka Šperková. „Přišla jsem si poslechnout, jak pěkně čtete.“

Když se Kvido dostal jakoby náhodou také na řadu, čekaly ho tři krátké věty o kuličce zeleného hrášku. Imituje bezděky Vladimíra Šmerala v roli Pia XII., soustředěně je přečetl.

Obě učitelky na sebe pohlédly.

„Nechtěl bys s většími dětmi recitovat pěkné básničky?“ zeptala se soudružka učitelka Šperková Kvida.

„Popravdě řečeno, nevím,“ řekl Kvido. „Je to koneckonců jen reprodukční umění. Asi bych raději zkusil napsat něco vlastního.“

„Psát bys mohl i tak, po vystoupeních,“ řekla soudružka učitelka Šperková překvapeně. Leccos už o Kvidovi slyšela, ale bezprostřední setkání s ním – to bylo přece jen něco jiného.

„Nevím,“ řekl Kvido. „Nechám si to ještě projít hlavou.“

„No,“ řekla učitelka Šperková trochu upjatě, „dobře.“

Její kolegyně na ni však spiklenecky zamrkala.

„Mohli byste recitovat společně s Jaruškou,“ navrhla Kvidovi. „Jaruška taky moc hezky čte.“

Kvidův zájem o recitaci – jak učitelka správně předpokládala – o poznání stoupl.

„Třeba by nechtěla,“ řekl.

„Jakpak že ne!“ smála se učitelka, rozradostněná svým pedagogickým úspěchem.

„Jaruško, pojď sem!“

- **atmosféra úryvku**

školní, soudružka Šperková dostala tip na nadaného chlapce Kvida, který by mohl recitovat v jejím kroužku

- **počet postav**

čtyři - soudružka učitelka Jelínková, soudružka učitelka Šperková, Kvido, Jaruška

- **charakteristika vystupujících postav**

Kvido: neohrabaný, tlustý, nadprůměrně inteligentní kluk, který od dětství šokuje svými chytrými řečmi. Jeho záliba je jazyk a psaní. Je zamilovaný do Jarušky.

Jaruška: nejlepší kamarádka a později Kvidova dívka a žena. Je na vše alergická (pyl, léky...)

- **charakteristika dalších postav**

Kvidův otec: inteligentní člověk, pochází z chudých poměrů, vystudovaný ekonom, nikdy by nevstoupil do komunistické strany, zblázní se z režimu, nerad vyvolává a řeší konflikty

Kvidova matka: právnička, herečka, ochotná, milující, bojí se psů

- **vztahy mezi postavami**

Kvido + Kvidův otec + Kvidova matka + bratr Paco – rodina

Jaruška + Kvido – kamarádi, milenci, manželé

- **zařazení úryvku do kontextu celého díla**

první třetina knihy, Kvido chodí do první třídy

- **použití jazykové prostředky**

řeč přímá: „Je to koneckonců jen reprodukční umění. Asi bych raději zkusil napsat něco vlastního.“ – Kvido mluví jako dospělý člověk, rozumně a uváženě

mluva obou učitelek je spisovná

dialog: Šperková a Kvido

zdrobnělina: básničky, Jaruška